

התבוננות עצמית היא דבר שרבים מאיתנו אינם עוסקים בו לצערנו במהלך השנה. החיים מלאים בזירות רבות של התמודדות - כוחות פנימיים, חיי משפחה, קהילה ופרנסה. מרוץ החיים גורם לאנשים רבים להימנע מלעצור לרגע ולהתבונן על חייהם, אך התבוננות זו היא קריטית, שכן דרכה ורק באמצעותה ניתן לזהות הזדמנויות חדשות ולגלות את השאיפות החבויות בתוכנו.

בחודשי אלול ותשרי ניתנת לנו דווקא הזדמנות מיוחדת ליצור שינוי, כפי שמובא בספר חסד לאברהם: **"בראש השנה הקב"ה יורד למטה אל כל אחד ואחד ושואל אותו 'אייכה'. הקב"ה פותח את כל השערים ביום זה כדי לעזור את האדם לתשובה".**

ראשית כול, עלינו להתחזק באמונה חזקה בהקב"ה. במהלך השנה עשוי אדם לחשוב שהוא המוביל, המנהל, המנווט והמכריע בחייו. אך כאשר מגיעים ימי הרחמים והסליחות, כשספרי חיים וספרי מיתם פתוחים לפנינו, עומד האדם מול מלך מלכי המלכים ומבין עד כמה הוא קטן. או אז הוא מתבטל לגמרי, כי מבין שכל הכוח והיכולת בידי של הקב"ה בלבד, ואלו נשואות עניינו.

תחילת מעשיך - זהו היום שבו מתחילים מחדש. יש משהו מיוחד בהתחלות - כמו היום הראשון בשיבה או בנישואין. תחילת השנה היא זמן שבו הכול מתחיל מבראשית, כפי שמבאר השל"ה הקדוש:

"מאחר שהוא זמן הבראה שבו חידש השל"ה עולמו, על כן בכל חזרת השנה פוקד הקב"ה עולמו, וגורר מראשית השנה ועד אחרית השנה, ובזה מחדש הבראה, והאדם שמתקן מעשיו ויוצא בדימוס אז הוא נעשה בריה חדשה".

זה הזמן לשוב ולחיות את ראשית הווייתנו, לשוב אל המקור הפנימי של חיינו - אל המקום שבו כלנו יכולים להתחיל מחדש.

בחודשי אלול ותשרי מקבל כל אחד מאיתנו הזדמנות לחזור ולהתבונן בחייו, לבטל את עצמו לגמרי בפני הקב"ה ולהתחבר אליו מחדש, מתוך תחושה עמוקה שהוא המנהיג והמכוון את עולמנו.

האדם יוצא למסע ההתחדשות האישית כשהוא מבין את מקומו בעולם - את היותו נברא על ידי הקב"ה, ושהכוח האמיתי של חידוש והשפעה מגיע ממנו יתברך. זוהי ההזדמנות שלנו להרגיש כיצד כל יום וכל רגע נושאים עימם כוח של התחלה חדשה. כל אחד מאיתנו נברא מחדש ביום זה, וכל יום בחיינו הוא מתנה מהקב"ה, המחכה שנפתח את הדלת ונזמין אותו להיכנס לחיינו.

שנה טובה ומבורכת
הרב אלחנן רייזמן

משמעויות

מבית
מפעל האידה
ראש השנה תשפ"ז
151

הנפש והחינוך

ע"פ התורה

סימנים לשנה טובה

בראש השנה עד הושענא רבה - עושים אותם עגולים.

כי דבר עגול אין לו קץ וסוף - והוא לסימן טוב לאריכות ימים בלי קץ וכלי סוף.

דברים אלו הנאכלים - המה לעשות פועל דמיון שמחזק העניין לטובה.

"פועל דמיון" - הפעולה יוצרת דמיון - והדמיון מחזק את המציאות! אכלה עגולה - דמיון של אין סוף - חזקת של אריכות ימים.

והחת"ס מביא את הרמב"ן (בראשית יב, ו) שמגלה את היסוד:

כל מה שאירע לאבות - סימן לבנים.

ודע כי כל גזירת עירין - כאשר תצא מכוח גזירה אל פועל דמיון - תהיה הגזירה מתקיימת על כל פנים.

ולכן יעשו הנביאים מעשה בנבואות - כמאמר ירמיהו שציווה לברוך: **"תקשור עליו אבן והשלכתו אל תוך פרת ואמרת: ככה תשקע בבל".**

הרמב"ן מגלה: **"כאשר תצא מכוח גזירה אל פועל דמיון - הגזירה מתקיימת!"** הנביאים עשו מעשים - לא סמלית - כדי שהגזירה תתקיים! ירמיהו השליך אבן לפרת, אלישע ציווה לירות - הפעולה הפזיזת מממשת את הגזירה.

ברכת לשנה טובה

ויש כוח נוסף - ברכת **"לשנה טובה"**. ידוע: **"כל המתפלל על חברו - הוא נענה תחילה"**. וכאשר אדם מברך את חברו **"לשנה טובה, תכתב ותחתם לאלתר לחיים טובים ולשלום"** - הרי הוא נענה תחילה.

וזוכה להרבות שלום ורעות. ובוודאי הקב"ה ממתיק את הדין - כי רואה שיש אחדות בין בני ישראל, שכל אחד מברך את חברו. וזה גורם שהקב"ה יליץ ישר בעדנו. לסיכום:

הסימנים הם לא **"דבר קטן"**. הם שלוש שכבות של עומק:

סימנא מילתא היא

סימן - דבר של ממש. **"העיקר הוא ההתעוררות והתפילה"** (השל"ה).

הסימן מעורר את הלב. **"פועל דמיון מחזק העניין"** (החת"ס והרמב"ן).

הפעולה ממשיכה את הגזירה.

וברכת **"לשנה טובה"** לחברך - **"המתפלל על חברו נענה תחילה"**. האחדות ממתיקה את הדין.

"סימנא מילתא היא". הסימנים הם לא מנהג בלבד - הם סוג של תפילה, של התעוררות, ושל המשכת הטוב. שנזכה לשנה טובה ומתוקה!

בכנס הכנה לראש השנה שוחחו על גדלותו של היום, על הזכות של המלכת המלך מחדש וכל העניינים הגדולים. ואחר כך עלתה שאלה: **"מה עניין הסימנים? זה נראה דבר קטן - לאכול מאכלים של סימנים. מה העניין? ומה הגדלות?"**

האמת היא שהאדם הפשוט יכול לחשוב: מה עוזרים הסימנים הללו? הרי תשובה, תפילה וצדקה מעבירים את רוע הגזירה! אבל חז"ל גילו שיש בסימנים עומק שאינו נראה לעין:

הגמרא: **"סימנא מילתא היא"**

הגמרא (כריתות ו, דנה: האם סימן ופעולה שאדם עושה יש לה השפעה? ומסקנת הגמרא:

אמר אביי: **השנת דאמרת סימנא מילתא היא - יהא איניש רגיל למיכל בריש שנתא: רוביא, כרתי, סילקי, ותמרי.**

"סימנא מילתא היא" - סימן שאדם עושה - יש לו תועלת והשפעה! לא סתם מנהג - **"מילתא"** - דבר של ממש.

והטור (אורח חיים תקפג) מביא: **"ומזה רבו המנהגים, כל מקום ומקום לפי מנהגו"** - כמו תפוח מתוק בדבש לומר **"תתחדש עלינו שנה מתוקה"**, ראש כבש - **"נהיה לראש ולא לזנב"**, והמהרש"א מביא: **"לסימן שיצמח ויגדל מזלו ושנה טובה ומתוקה"**.

השל"ה: **"העיקר הוא התפילה"**

השל"ה הקדוש (מסכת ראש השנה) מגלה את העומק:

אין שום רמז באכילת הפרי.

רק הפרי הוא סימן שיזכור האדם ויתעורר בתשובה ויתפלל על הדבר הזה.

רצוני לומר: כשמשלים רוביא על שולחנו ואוכלו - אז הוא לו למזכיר שיתפלל על שירבו זכויותינו.

וכשרואה כרתי - אז הוא למזכיר ורמז שיתפלל על הכרתת שונאיו.

נמצא: **העיקר הוא ההתעוררות והתפילה.**

ולאחר שהתפלל ואוכל דבר זה - אז הוא רושם שתקיים תפילתו.

הפרי עצמו לא עושה כלום! אין שום רמז באכילת הפרי. הפרי הוא רק **"מזכיר"** - שיתעורר ויתפלל. **"העיקר הוא ההתעוררות והתפילה"**. ולאחר שהתפלל - האכילה היא **"רושם"** שהתפילה נתקיים.

החת"ס והרמב"ן: **"פועל דמיון"**

והחתם סופר (בתורת משה) מגלה שכבה נוספת - שהפעולה עצמה יוצרת מציאות:

נראה לי טעם על מנהג בני ישראל שהלחמים שאופים

השמחה בראש השנה

השנה.

באשר שהוא ראשית וכללות השנה.

הגם שהוא יום הדין - מכל מקום יום

קדוש וטהור הוא, ובוודאי יש בו

שמחה גם כן

וזכרונם שאמור'ר זצלה"ה בראש השנה

היה שמח מאוד.

ולאורה - ביום ההוא ולשמחה מה זו

עושה?

אמנם הוא הדברים אשר דברנו: מחמת

שהוא ראשית השנה - יורד בו קדושה

וטורה וכל טוב לכל ימי השנה.

הדעת משה מגלה: "הגם שהוא יום

הדין - מכל מקום" - שני מילים

שמשנות הכל, כן, יום דין. "מכל מקום"

- יום קדוש וטהור. "נמשך ממנו

קדושה לכל השנה" - כי הוא

"ראשית". והראשית קובעת את הכל.

ומביא עדות אישית: "אמור'ר בראש

השנה היה שמח מאוד". לא "קצת

שמח" - "שמח מאוד"! כי הבין

שהקדושה של היום הזה - שמחה.

"העושה בשמחה, שחר פי אלף".

והאורחות צדיקים (שער השמחה)

מגלה את העומק:

בעת שיעשה המצוות - ישמח בלבו

על שזכה להיות עבד למלך עליון, אשר

בני מעלה ישתחוו לו.

וכל העושה המצוות בשמחה - יש לו

שחר אלף ידות יותר ממי שהמצוות

עליו למשא.

אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה.

וכל הנביאים לא היו מתנבאים בכל עת

שיצאו - אלא מכוונים דעתם ויושבים

שמחים טובים לב ומתנבאים.

שאין הנבואה שורה מתוך עצלות ולא

מתוך עצבות - אלא מתוך שמחה.

ומוסיף האורחות צדיקים דברים

שנוגעים ללב:

תפארת הנשמה שתתפאר בתפארת

השמחה, אשר תשמח באלוקים.

ותהיה נוחמת לגודל גיל עליצותה

לידידה - ידד עליון.

ותתקשר בקישור חיבה, ותהיה דורשת

וחוקרת אחר המעלות - לאור באור

החיים.

באותה שעה מתקדשת קדושת קודש

הקדשים.

ואז מתאווה ונושאת חן לפני מלך מלכי

המלכים.

ואז העליון יסגלנה להצהיר זיווה,

להכניסה בחדרי זוהר, ולצורה בצדור

החיים.

והרחמן ישימו מאנשי עבודתו

השמחים.

למה שמחה בראש השנה:

א. הביטחון הוא השמחה. (תורת אמת)

"כמה שיש ביטחון - כן יוכל להתענג."

השמחה אינה מצוה - היא תוצאה של

ביטחון.

ב. הקדושה היא השמחה. (דעת משה)

"יום קדוש וטהור - בוודאי יש בו

שמחה". השמחה באה מהקדושה.

ג. השמחה משרה את השכינה.

(אורחות צדיקים) "אין השכינה שורה

אלא מתוך שמחה". בראש השנה

רוצים שהשכינה תשרה - אז צריך

שמחה!

ד. אלף ידות. "כל העושה המצוות

בשמחה - אלף ידות יותר". הדין של

ראש השנה בשמחה - אלף פעמים

יותר מדין בעצב.

לסיכום:

כאשר עצבים? לחוצים? "אין הנבואה

שורה מתוך עצבות - אלא מתוך

שמחה". אם אתם רוצים שראש

השנה יפעל - תהיו בשמחה. שמחה

של ביטחון. "כמה שיש בנפש ביטחון -

כן יוכל להתענג".

ו"הגם שהוא יום הדין - מכל מקום יום

קדוש וטהור הוא". הקדושה של היום

הזה - היא עצמה השמחה. "בוודאי

יש בו שמחה" - "נמשך ממנו קדושה

וטורה וכל טוב לכל ימי השנה".

ובלשון האורחות צדיקים: "תפארת

הנשמה שתתפאר בתפארת

השמחה... ותתקשר בקישור חיבה...

ואז העליון יסגלנה להכניסה בחדרי

זוהר ולצורה בצדור החיים".

"והרחמן ישימו מאנשי עבודתו

השמחים". שזכה לשמוע את הבת

קול הפרטית שלנו: "לך אכול בשמחה

- כי כבר רצה אלוהים את מעשיך".

שאלה?

אני מאוד מפחד לפני ראש השנה - איך אוכל

להרגיע את עצמי?

תשובה!

בתפילת ראש השנה אנו אומרים: "אם כבנים

רחמנו כרחם אב על בנים". כאשר אדם אכן מרגיש

שהוא בן של הקב"ה, הוא חווה את הקב"ה כאב

אוהב. במצב כזה מתמלא הקשר עם הקב"ה

ברחמים ובחמלה, כרחמיו של אב על בניו.

תחושת קרבה זו משרה את כל מהותו של ראש

השנה, וכאשר יחסנו אל הקב"ה הוא כיחס של בן

אל אביו, מקבלת כל משמעותו של יום הדין אור

חדש ונפלא.

הבה נראה את מה שמבאר הקדושת לוי (ראש

השנה) על הפסוק (תהלים מז, ז) "זמרו לאלהים

זמרו, זמרו למלכנו זמרו":

"לבאר, כי בראש השנה ובימים הכפורים שאז הוא

המתקת הדין צריך האדם לחתוך את הדינים ולעבד

את הבורא במידת הרחמים ולא במידת דין ששופט

את עמו, רק לאחוז במידת הרחמים, וכמו האב

שופט את בנו. והנה ידוע שאלוקים, מרמז על דין.

זהו 'זמור', כלומר, תראו לחתוך זה המידה שלא

יש במידת דין ששופט את עמו, רק כאב את הבן

והוא יציל אותנו מכל דופי".

כלומר, אף שראש השנה ויום הכיפורים הם ימים

של דין, על האדם לעבור ממידת הדין למידת

הרחמים, ולפנות אל הקב"ה לא רק כאל מלך שופט

אלא כאל אב רחמן - וכך ניתן להמתיק את הדינים

ולזכות לרחמים.

וממשיך שם הקדושת לוי לבאר את ההנהגה

הנכונה בראש השנה, וכיצד יש ליישב את הדינים

הפנימיים במידת הרחמים, וזו לשונו:

"אם האדם מיישב עצמו אין לו פחד, כי הבורא ברוך

הוא אב, ואב בודאי שופט בנו לרב טוב לכל הטובות.

והנה בשעה שאדם עובד ה' אז אינו מתיירא משום

דבר ואינו צריך לעשות שום פעולה".

מלמד אותנו הקדושת לוי שחרדת הדין היא

טבעית, אך כאשר האדם מיישב את עצמו ומבין

שהקב"ה הוא אב רחום - שוב אין לו כל סיבה

לפחד, שכן בוודאי אב שופט את בנו לכל הטובות.

עבודת ה' במידת הרחמים מחברת את האדם

לבורא בדרך של אהבה ולא מתוך פחד, וכך זוכה

האדם לשפע ולכל הטובות.

לב הבחור

משפיעים אישיים וקבוצתיים

להתאמת משפיעי פל' - 053-3120261

לב הילד

מרכזי קידום אישי בתתיים

פל' - 050-4150217

"עוץ וליווי חינוכי ניהולי"

למערכות חינוך, תתיים וישיבות

פל' - 053-3101081

י"ל ע"י מפעל האירה בראשות המחנך הרב אלחנן ריימן - לקבלת העלון, תגובות, הארות נא לשלוח מייל: m025667066@gmail.com

אתר: ahira.org

טלפון: 02-566-7066 דוא"ל: info@ahira.org

האירה
אור לכל אחד